

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVARMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés:
 egész évre - - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 " "
 negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felolós szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyilttér sora 40 fillér.

A háboru eseményeiből.

Hetek óta öldöklő harc dúl a Kárpátokban s a hosszú vonalú hegyi harcoknak természetszerű jelensége az, hogy helyenként váltakozó szerencsével hullámzik a küzdelem. De itt rendszerint a támadó fél van kedvezőtlenebb helyzetben, mert a gondosan megválasztott és gondosan védhető pontok ellen való makacs ostrom iszonyú veszteséggel jár s a lassu elvérzés veszedelmét idézi föl, holott a védekező fél kimélheti erőit s ha egy adott pillanat és helyzet ügyes kihasználásával a védőtől támadóvá lesz, akkor jelentékeny sikert érhet el, a mely érzékenyen sújtja és jelentősen gyöngíti a tulerejében elbizakodott ellenfelet. Ez történt a husvétii ünnepnapokon a Laborc-folyó keleti magaslatain, a hol védő csapataink, hirtelen támadásba átmenve, mint Höfer altábornagy jelenti, az ellenségtől tízezer sebesülten katonát s nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak. Ha azután a foglyok illetően számához hozzámérjük kombinatív a sebesülteket és az elesetteket: akkor nyilván kitűnik, hogy az oroszok erőcsökkenése és lassu elvérzése ebben a csatában nem csekély mértékben haladt előre.

Ilyenformán az erők kiegyenlítése utján, nyomról-nyomra erősödik szívünkben az a remény, a mely az egész hadjárat során életett bennünket, hogy sikerülni fog megtörni az oroszok hatalmát és visszaszorítani Ázsiába, a hová való.

S hogy ez milyen megváltás lesz az európai kulturára, ennek újabb bizonyossága az a leírás, a melyben a németek mutatják be az oroszok garázdalkodását, a mit véghez vittek Keletporoszország ama részében, a hová időközönként betörttek. Mindig csak egészen rövid ideig tartott az uralguk a német területen, de ez a rövid idő is elég volt arra, hogy olyan dolgokat miveljenek, a mi dacol minden leirással. A németek közlik az adatokat s ezek vérfagyasztók. Így csak egészen elállatiasodott vad hordák tombolnak a kultura mezején — nem nagy diósőségére a nyugati „művelt” nemzeteknek, a melyek ilyen embertelen szövetségesre támaszkodnak.

De ha lassu elvérzésről beszélünk az orosz tömegekkel kapcsolatban, akkor azt kell mondanunk, hogy a francia harcsteren — bizonyára gyorsabb folyamatban — az elverzés elkövetkezése bizony várható. A francia hadsereg ismét pusztítja önmagát, halálmegvető és öngyilkos támadásokban nekirohanva

a németek ércfalának. A mióta a francia miniszterelnök nagyzó beszédben kijelentette a kamarában, hogy Franciaországnak vissza kell szereznie Elzász-Lotaringiát, föl kell szabadítani Belgiumot és össze kell törnie a német militarizmust, azóta a francia hadsereg ismét meddő támadásokban meríti ki az erejét, a nélkül, hogy a hosszú harc-vonalnak csak egyetlen pontján is fölibe tudna kerülni az acélos német armádiának. A német főhadiszállás mai jelentésében foglaltatik ez az összefoglaló megállapítás: „A francziák veszteségei az egész harc-vonalon ismét rendkívül nagyok voltak, a nélkül, hogy csak a legesekélyebb sikert is elérhették volna.” Fajdalmas látni így a francia nemzetnek elvakult, önmészó pusztulását, a minek végszzerű eredménye csak romlás, hanyatlás és összeomlás lehet — s mind ezt azért, mert felült évszázados ellenségének s mai szövetségesének, a perfidnek méltán nevezett Albionnak, a mely önzó a végtelenségig és a mely még sohasem ismrt lelkiismeretet, a mikor anyagi és hatalmi érdekeinek megóvásáról volt szó.

A német legfőbb hadvezetőség összefoglaló jelentése márczius hóról igen értékes. A múlt hónapban a német keleti hadsereg fog-

A hazafiság.

A Ref. Szemle 11. számából közöljük a következő sorokat:

A nemzeti nagyság alapköveit béke idejében rakosgatja le a kötelességerző, munkaszerető polgárok sok-sok milliója. A háboru, a fegyveres mérkőzés csak tető alá hozza. Eszt kötelessége az iskolának dolgozni szerető és dolgozni tudó férfiakat nevelni. Ebben a feladatában ne ingassa meg semmiféle más tekintet. A kálvinista iskola hagyományánál fogva is a férfias, hajthatatlan jellem kiművelésére hivatott. Kötelességteljesítés, munkaszeretlet! — álljon ebből a kálvinista nyakasság!

A kötelességteljesítés fontosságára gondolás egyrészt, másrészt a szabadságnapjának, márczius 15-nek ünneplése eszébe juttatja nehai Herepei Károly e ny e d i professzorumat. Az öreg Herepei! Szinte látom, hogy derül fel Erdélyszerte sok-sok olvasóm arca, szinte hallom a józú iskolai történetek, pajkos diakhistóriák által okozott kacagó jó kedvet — Zilahról — Sepsiszentgyörgyig. A ki őt ismerte, s még inkább a tanítványok lelkeben a Herepei név már nem is csak egy élő személyt jelent, nemcsak egyiket a néhai tanárok közül, hanem jelent azokon kívül még sok-sok anekdotát, iskolai történetet, intést, buzdítást, dorgálást. Fogalom a Herepei név. Fogalma annak a tanárnak, ki a maga szakjában tudos, a kötelességteljesítésben formákhoz nem ragaszkodva fáradhatatlan, kinek arczán ott ül az emberszeretet, de magával szemben mindig szigorú. Tipusa annak a tanárnak, ki a kis dolgokat is a legnagyobbakhoz viszonyítva s a villámgyors

következtetést nyomban odavágja a kicsiny, az értelemnek csekély mereteivel bíró tanuló fejéhez is. Az ilyen tanár sokszor érthetetlen a gyereksereg előtt s bármennyire komoly esmely a tanítása, eikerületlenül — adomák hőisévé válik.

Az öreg Herepei galambósz feje körül is hány adoma kereng! Tiszteletlenség iránta egyikben sincs. Inkább valami érthetlenség. S ez okozta, hogy gyakran mosolyogtunk az öreg tanításon, ez okozta a derűt a visszaemlékezésünkben is. Az öreg urra emlékezésben, a róla szóló adomákban igen nagy szerepe van a hazaárulásnak. Hogy mosolyogtunk akkor, mosolyogunk meg ma is, azon, hogy mily könnyen hazaárulóvá váltunk előtte szinte kivétel nélkül. Az öreg ur szemében az a diák, ki nem tudta pontosan az ó math. teteleit, nem tudta a negatív mennyiségek négyzetgyöker, vagy a víz vegyi összetételét, az egyhájasu, vagy háromhajásu kristályok tanat: hazaáruló volt, mint az apja, a nagyapja, kiket az öreg ur persze mind ismert, tanította (onnan tudta); hazaáruló volt, ki nem érdemelt meg, hogy e hazában élhessen, jobban is teszi, ha kimegy az osztályból, a városból, a hazából, a világból, elmegy a pokol fenekere!

Istennek hála, az öreg Herepei jóslata tán nem vált valóra, tán a hazát megseárltuk el. De az öreg uruk igazán volt. Soha sem világosabban, mint éppen napjainkban. Hiszen napjaink világraszó eseményei között még a leghívelebb fantaszta is kezzel tapasztalhatja, hogy a legkisebb hanyagság, figyeltesség, könnyelműség is oly következményeket vonhat maga után, ami egyenesen hazaárulás. Viszont az is sokszor tapasztal-

ható, hogy egy egyennek, egyetlen szempillantásnak, egyetlen cselekedetnek, ha az pontos, világos és lelkiismeretes, nagy és áldásos következménye van a nagy közönségre, a hazára nézve. Igen, igen, igazán van az öreg urnak: hazaáruló, aki nem tudja a víz vegyi összetételét, vagy a háromhajásu jegeczeit . . . ha tudnia kellene!

Igazán volt az öreg urnak abban, hogy minden leczkét a nagy tudomány, minden tettét a hazafiság eszméjéhez mér; igazán volt abban, hogy a dolgokat a maguk nagy összefüggésében fogta fel s nem a mi diákos szűklátókörünk szerint.

A dolgoknak ezen nagy összefüggésében szemlélese a legigazabb és legemberibb világnézet. Legigazabb azért, mert a nagy összefüggésben az egyes, még legkisebb tények is konkretizáltak jelennek meg a maguk valóságában. A nagy egészhez mérve a magam gyöngé ismeretét, értetlen tettét, látom, hogy az a gyarló ismeret, az a tökéletlen cselekvés mennyire fontos lehet következményeiben, mennyire nélkülözhetetlen és becses a nagy egészre nézve. Viszont csak a nagy összefüggésre gondolás tanít meg szerénységre, arra, hogy a nagy egészhez, a végső döntésben érvényesülő erőkhöz képest a magam fontosnak és becsesnek tetsző egyénisége lehetetszerűleg semmi a porszemnél is kevesebb.

Szeretném, ha az iskola nagyobb figyelmet fordítana a dolgoknak itt éppen csak megérintett nagy összefüggésére, ha a hazafiságot konkrétan próbálna beleírni a tanuló szívébe, miként az öreg Herepei.

A magyar iskolák valamennyi tipusa tanítja a hazafiságot, lelkesen, eszményeket

ságába ötvenötezerharminczár orosz került. kilencz ágyut és hatvanegy gépfegyvert zsákmányoltak. Az orosz haderő az elmúlt hónapban így kilenczvenötezer hétszáznegyvenkét katonát veszített tábori erejéből.

Ápril. 1. Váratlanul megélnékült a harc-vonal a nagy harcztér centrumában, a Viszula-félkörben. Az oroszok megpróbálták, hogy a Bzura torkolata körülátkeljenek a folyón, ez a kísérletük azonban véres kudarccsal járt. A Ravkán való átkelési kísérleteik, amelyeket Skierniewicztől délkeletre tettek, megghiúsultak. Ettől a vonaltól délre Opocznánál is támadtak az oroszok, de támadásaikat a németek visszaverték. Ott, ahol a lengyelországi harc-vonalon a mi csapataink állnak, a Pállicza mentén, Inowłodznán nagyobb orosz erők támadtak állásaink ellen. Ezen a vonalon azonban szintén kitűnően megerősített pozíciókban vannak elhelyezve csapataink, melyek akadályainkig engedték az oroszokat, ahonnan azután súlyos veszteségeik mellett visszavetették őket.

Angolországban augusztus hótól ápr. 1-ig száz gőzöse veszett el. Csupán febr. 18-tól márcz. 16-ig 88 hajót súlyestettek el a német tengeralattjárók.

Ápr. 2. A kárpáti fronton változatlan erővel és hevességgel folyt a harc. A Przemyslnél felszabadult orosz erők támadtak nagy erővel. Csapataink hősiességgel visszaverték őket.

Bukovinában az orosz határon a Pruth és Dnyeszter között menekülésszerű futásra kényszerítették csapataink a nagyobb erővel támadó orosz sereget.

A Csernovitz-Zaleszki körüli orosz erődítéseket tüzéségünk szétlőtte, csapataink megszállták az előző ellenség pozícióját.

Ápr. 4. A Laborcz-völgyből keletre eső magaslatokon a mi csapataink és a német csapatok az oroszok erős hadállásait elfoglalták és ekkor 5040 orosz elfogtak.

Ápr. 5. A kárpáti harcokban újabb 2530 orosz esett fogságba és nagy veszteség érte az orosz támadást.

Bukovinában a Dnyeszter déli partján megkísérelt orosz előretörés megghiúsult és 2 orosz zászlóalj elesett.

Az orosz kormány kérdést intézett a bolgár kormányhoz, megengedné-e, hogy Oroszország a burgaszi kikötőben katonaságot partra szállítson.

Valandovo és Tikvesch kerületekben a bolgár lakosság fellázadt a szerbek gazdasági miatt.

A francziák Verdun körül támadást kezdték meg. A németek az 52-es mozsarakkal feleltek, melyek borzalmas veszteséget okoztak a francziáknak.

Ápr. 7. A keleti Beszkidek szakaszában hetek óta tartó szívós harcok a husvétii ünnepek alatt folyt csatákban érték el tetőpontjukat. Az oroszoknak szünet nélküli támadásait, főként a Laborcz-völgynek mindkét oldalán, csapataink sikerrel verték vissza és összesen tízezer sebesületlen orosz fogoly és nagymennyiségű hadianyag került csapataink kezére.

Az oroszoknak ezen a völgyön lefelé nagy erővel megindított előretöréseit megállítottuk.

A kárpáti front áttörése a legnagyobb erőfeszítések és véráldozatok árán sem sikerült az oroszoknak.

A Közérdek eredeti táviratai.

A miniszterelnökség sajtóosztályától.

Az erdős Kárpátokban az oroszok állandó és czéltalan rohamokra használják fel kíméletlenül emberanyagukat Orosz halottadombok jelzik a sikertelen támadások helyeit.

A Homonna felé tervezett orosz előretörés véresen megghiúsult.

1600 újabb orosz foglyot ejtettünk.

tarva föl, nagy dolgokra serkenti az ifjúságot. Kalvinista iskoláink pedig épen közmondásosan hazafiasok. A legnehezebb időkben is gyökerestül magyarok voltak. De — bocsánatot kérek, — igen kevés a Herepeihez hasonló tanárok száma, igen elvont, igen fanasztikus a mi honszerelmünk, nem eléggé — konkrét a mi hazafiságunk. Ezt így értem: Ünnepeles alkalomkor, de az órán is alkalomadtán bőven beszélünk a haza szent eszméjéről, nagy hazafiakról, a honszeretet eszméjéről, nagyira ünnepelesen, hogy hétköznapi hazafiságunk, napenkénti honszeretetünk még a létezés se igen jut eszébe az ifjúnak. Pedig éreztetnünk kellene azt is, hogy minden egyes növendékünk tanulmányi előhaladása — a nemzeti műveltség gyarapodása, hazafiság; éreztetnünk kellene, hogy minden egyes iskolai mulasztás bűn az emberi közösség, a haza ellen. Azt kellene mondaniuk a haza ifjúnak, mit az öreg Herepei: hazaáruló vagy. Vele a szabadságharc, velünk e mostani nagy idők kell, hogy megértessék azt, hogy semmifele tettünk nem önmagáért értékes vagy értéktelen, hanem csak a nagy egész által. És e nagy egészhez méltatlan a törpeség, méltatlan az, aki henye, felületes vagy hanyag. Az ünnepeles, kothurnusos hazafiságot felbe kell hagynunk, át kell térnünk a mindennapi, a hétköznapi hazafiságra. Az ünnepeles helyébe lépjen a mindennapi, a kothurnusos hazafiság helyébe a munkálkodó, dolgozó hazafiság. Tehetjük pedig ezt az által, hogy egészen világosan és felre nem ismerhetően hazafiatlannak minősítjük a kötelességmulasztót, ha nemcsak márcz. 15-én alkalmazzuk a honszeretet

postulatumait, hanem minden tanítási napon, talán épen minden matematikai órán is.

Az eképpen konkretizált hazafiság, mivel a dolgok nagy összefüggés szerint alakult ki, sohase jó zavarba. Mert bizony a szavaló, az absztrakt hazafiság épen most márcz. első estéjén nem egy helyt tanácstalanul áll, kérdezvén: vajon illik-e, talál-e a mai események között megünnepelni márcz. 15-iket? Persze ha valakinek az érzése a márcz. eseményekből csak a Lamberg és Latourfele epizódokat, a zsarnokság elleni veszkialításokat itta magába, nem ok nélkül töpreng. Hiszen az idők ellenkezőre fordultak. Hiszen most nem Kossuth, hanem Ferencz József azt üzenté, hiszen ma nem lehet színi — a németet, a kamarillát s más efeleket. A konkrét hazafiság pedig úgy érzi, hogy soha több joggal és büszkeséggel nem ünnepelehető a szabadságharc, mint ma. Márcz. 15-nek a szabadságharcnak ugyancs az a jelentősége, hogy a magyarság fenséges tanubizonyoságot tett arról, hogy érzi és tudja a maga sajátos történelmi hivatását, hogy ezt a hivatást be akarja tölteni, hogy mindazt, ami a nemzeti akaratot ebben a hivatás-teljesítésben gátolni kívánja, ellenségnek tekinti. Harcz volt az az önállóságért, a magyar állam magyarságaért. S vajon nem a magyar állam önállósága, nem magyar voltunk, magyar hivatásunk ellenségei nyomták kezükbe ma is a fegyvert? Igen, igen, de ma mások a mi ellenségeink! — mondja az egykor szavaló hazafiság. Pedig ma is azok az ellenségeink, kik akkor voltak: akik a magyar nemzeti gondolatnak vetettek gátat. A különbség csak az, hogy

Hadifoglyok Oroszországban.

Azokból a levelekből, melyeket az Oroszországban levő hadifoglyok irtak hozzátartozóikhoz, megnyugvást szerezhettek az orosz fogságban levő fiaikért aggódó szülők és rokonok, hogy a hadifogsággal kapcsolatban Szibéria nem jelenti azt a borzalmasságot, amit a köztudatba a szibériai politikai foglyok helyzetének sok leírása juttatott.

Akmolinsk városban a fogoly katonák a lakosság között elszórván telepítettnek le.

Egy orosz rendelet így szól a néphez: Hála legyen a Mindenhatónak, hogy ez emberek élete megmaradt s hogy a nagy orthodox Oroszország fogságába jutottak. Az orosz nép sokkal nemesebb szívű, minthogy e szerencsétlen emberekkel szemben bosszúra gondolna.

Parasztok! Ne fogadjátok a hozzátok küldött foglyokat mint ellenséget. Hisz a leguagyobb-részt csendes, bekeszerető emberekről van szó s csak a szükség kényszerítő hatása alatt támadtak az orosz nemzet ellen. Legyetek hozzájuk barátságosak, ne hagyjátok szenvedni őket, gondoljátok a ti fiaitokra.

Nagy fejedelmünk a császár ő Felsége, különös kegyképpen felmentette a foglyokat minden kényszermunka teljesítésétől s így jogukban áll nekik önkényesen, tetszésük szerint munkát vállalni. Sok közöttük az ács, asztalos, kovács, bádogos, szabó, cipész, etc. etc. Parasztok! Ha a foglyokkal barátságosan, emberségesen bántok, ha nem fogjátok őket elnyomni, úgy az nagy hasznatokra lehet, igen sokat tanulhattok tőlük.

A foglyok házaikban nyerjenek elhelyezést, mint családtagok mindenütt a rendelkezésre álló hely arányában, de csak oly házakban, hol férfiak is laknak. A katonai felsőbbség a foglyok eltartásáért külön pótlékot is fog fizetni s a ti gondotok legyen velük megegyezésre jutni élelmezésüket illetőleg.

Istennek legyen hála, a mult esztendei jó termés következtében a tartomány fölösleges élelmiszer fölött rendelkezik, van elegendő

akkor a támadás geografiailag más ponton lépett föl.

A konkrét hazafiság pedig nem oportunistus, hanem nyíltan és egyenesen vállalja ma is, hogy bárholonnan, bárkitől is származnak kísérlet a magyar nemzeti gondolat letörésére: miként a multban és a jelenben, úgy állunk ellene örökké. Egy szóval a konkrét hazafiság soha sem szünetel meg. Nem először azért, mert a történelmi erőket felre nem ismeri, szelmalom harcot nem folytat. Teljesíti a kötelességeket a kicsinyekben és nagyokban egyaránt. Teljesíti pedig azért, mert a dolgokat a maguk nagy összefüggésükben igyekszik felfogni, nem pedig izoláltan. Én ilyennek értelmezem az öreg Herepeit. Pedig van-e, kell-e nála hazafiasabb, azaz dolgozóbb magyart kívánni?!

Csak a dolgozó magyar hazafi! A Herepei Károlyok, kik a mathezis tudását is a honszerelemre viszik vissza, Kún Kocsárdok, kik a komáromi börtönben is dolgoznak, a Mikó Imrek, kik sok-sok aprólekos prózai tettet hajtanak végre, hogy szervezhessenek iskolákat, Emkét, és Erdélyi Muzeumot. Mennyi kincs kínálkozik a kiaknázásra a magyar iskolának s főként erdélyi református kollégiumainknak!

Ezt a hazafiságot, a hétköznapi, a konkrét hazafiságot kell tanítanunk — még márcz. 15-en is. Azt a hazafiságot, mely a dolgokat a maguk nagy összefüggésében iparkodik felfogni, mely a legkisebbet is a nagy egészhez méri, a tanulást hazafiságnak, a tétlenkedést hazaárulásnak érzi.

gabona, kenyér, zöldség, takarmány s mind igazán olcsó árban. A foglyok eiktartásáért az állam fejenként meghatározott összeget fizet. Minden háztulajdonos, ki foglyokat vesz házába, köteles azt a község polgármesterének azonnal jelenteni, ugyszintén minden betegségét, esetleg szerencsetlenséget, vagy ha a fogoly az éjjelt nem tölténé szállásán, haladéktalanul bejelenteni.

Végül, hogy az esetleges panaszok orvosolhatók legyenek, a foglyok maguk között községenként egy-egy tisztet választanak ki.

A foglyok tartoznak tisztességesen viselkedni, a község rendjét nem zavarni. Lakástadó gazdáikkal szemben előzékenységet tartoznak tanúsítani s a község-vezetéség parancsainak engedelmesskedni.

Időről-időre a foglyok életének szemmel-tartása a kormány biztosokat fog kiküldeni, kiknél a mindenkor panaszok is jelentendők.

Napfoltok.

A míg a magyar katonák millió életüket kockáztatva védelmezik a sáskamódra özönlő ellenség ellenében hazánkat: addig itthon a rendkívüli körülmények által keltett lelkesedés és áldozatkészség csodálatos jelei mellett a nemzet erőfeszítésével és áldozatkészségével való bűnös visszaélés, haszonlesés és gaz kapzsiság alávaló jelei mutatkoznak.

Kicsi dolog, hogy vagyonos embereket meg kellett büntetni azért, mert gabonakészletüket eltitkolták és a közszükséglet elől elrejtteni iparkodtak.

Arról a már részben felderített csalásról sem szólunk most, hogy drága pénzen hitvány ruhát adtak és vettek kemény fagy idején a szabadban tanyázó derék fiainknak. Megnyugszunk abban, hogy az átkos bűnhöz, a hazatérüléshöz méltó lesz majd a büntetésük is.

Szabadkáról, az ország egyik leggazdagabb városáról olvassuk, hogy mikor a hadi adó alá első olvédelem bevallása végett a pénzügyminiszter rendelete kibocsájtott, csak 68 polgár jelentkezett, hogy 20000 koronával több az évi jövedelme. Pedig a szabadkai p. u. igazgatóság tudja, hogy még legalább 50 olyan polgára van Szabadkának, a kinek ez az adóalapja bőven megvan.

Hat még mindig vannak — kerdi az Est — a kiket hidegen hagynak a köröskörül dúló egyiptomi csapások? Akad még, a ki nem erzi, hogy mi a haza? Még ma is meg tud állani valaki, mint egy csökönyös fatuskó a kötelességek, áldozatok, izgalom áradásában, amely vigasztaló és felemelő közönségben sodor magával mindnyájunkat? Meg mindig? A gyermekek oszonna-penzüket küldik a vak katonáknak, a küzködő és szenvedő katonák elküldik ezerszer megszólgált kis zsoldjukat. A vak katonák odaadták a szemük világát. Hányan adták oda a kezüket, lábukat? Hányan adták az életüket, az egész életüket? Van még, a ki nem akar adni semmitse? Egy szem búzát se? Egy fillért se? Nyomorultak!

A magunk részéről csak annyit teszünk ezekhez a meltatlanságtól háborgó szavakhoz, hogy ugyanilyen elbírálás alá esnek mindazok, kik nyereszkeskedés céljából elemi szekeret vásárolnak össze, ezeket a helyi szükséglet kielégítése alól elvonják, a drágaságot mesterségesen emelik és mindazok, kik az ilyen üzelmeket elnézik vagy pártolással egyenesen elősegítik.

HIREK.

— **Országgyűlés.** A királyi kéziratall elnapon országgyűlést öfelsége április tizenkilenczedikére összehívta. A parlament most tisztán a háborúval összefüggő törvényjavaslatok tárgyalásával foglalkozik. Sürgős hadügyi, hadi technikai, államigazgatási, gazdasági és szociális teendők elintézésén kívül erre a ülészakra vár a feladat, hogy a június végén lejáró költségvetést indennitással meghosszabbítsa és hogy a képviselői megbízatások ervényének a meghosszabbításáról is gondoskodjék. Ezuttal is királyi parancs rendel el, hogy a hadbanvonult képviselők résztvehesenek a parlament ülésén.

— **Legfelsőbb elismerés.** Ó Felsege elrendelte, hogy dr. Fülöp Ferencz 21. honvéd gyalogezredbeli tart. ezredorvosnak a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

— **Hősi halál.** Kormos Imre nagyenyedi m. kir. kataszteri mérnöksegéd, tartalékos hadnagy, 1915. évi február hó 2-án orosz fogságban elhunyt. Földi maradványai a Kaluga kormányzósághoz tartozó Suchinitschi nevű helységben vannak eltemetve.

— **Ima a békéért.** A pápa elrendelte, hogy a világ összes katolikus templomai-ban egész május hónapban imátkozzanak a békéért.

— **Hatósági hus.** Nagyenyed város tanácsa a hatósági hus árusításának eddigi módját megváltoztatta. Az 1 és 2 kilós becsomagolt husadagok helyett tegnap reggel már szabadon árusították a húst és kisebb mennyiségekben is. Mondanunk sem kell, hogy a hatóságnak ez újabb gondos intézkedése mennyivel jobban megvalósítja a város közlelmzésének aggasztó kérdését. Hisszük, hogy a lisztről való gondoskodás sem marad el sokáig. A hus kilója 2 kor. 50 fill., a fehér szalonna kilója 4 kor. 20 fill.

— **Adományok a Vörös Félhold részére.** A Vörös Félhold támogatására alakult Országos Bizottság ezúton tisztelettel keri az ország törvényhatóságait és mindazokat, akik a török sebesültek javára adakozni óhajtanak, vagy pedig gyűjtéseket rendeztek, hogy a szóbanforgó penzösszegeket a Magyar Bank és Kereskedelmi részvénytársaság budapesti főintézetéhez, az ügyet érdeklő közleményeket pedig a Vörös Félhold Bizottságának központi hivatalához (Budapest, Országház) irányítani sziveskedjék. A bizottság egyuttal háas köszönetet mond az ügy érdekében buzgólkodóknak és továbbra is keri jóakaratu és áldozatkész támogatásukat.

— **Közlekedés Bukovinába.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara értesíti lapunkat, hogy a cs. és kir. osztrák államvasutak a Szamosvölgyi vasut Felsőborgó állomásán egy kirendeltséget létesített azonnal életbe léptetett működéssel, amely a személy- és teherszállítást Bukovinába tengelyen ellátja. A szállítás alól kivételnek: élőállatok, lő- és robbanószerek és olyan tárgyak, amelyeknek továbbítása a fuvaros szekereken nem lehetséges. A fuvardij-tételekkel és egyéb felvilágosításokkal a kamara szolgál.

— **Országos vásár Tordán.** Április 21. kezdődik az állatvásár és tart 3 napig. A kirakóvásár napja: április hó 24-én lesz.

— **A hadsereg részére** szükséges 23.2960 pár bakancs, 225.680 pár könnyű cipő, 7280 pár rövidszáru csizma, 21.840 pár dragonyos csizma és 5.460 pár huszárcsizma szállítása a kisiparosoknak van fenntartva és erre a kereskedelmi miniszter ur pályázatot hirdetett. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelt labbeli-készítő iparosokat, hogy az egyes városokból lehetőleg alkalmi szövetkezetekbe egyesülve ajánlatukat szerkesszék meg és sürgősen terjesszék be a kamara irodájába. A megfelelően felszerelt és munkálétszámmal rendelkező ajánlattevők a szállításra biztosan számíthatnak az esetre, ha a vállalandó mennyiséghez szükséges bóranyagot sajátjukból be tudják szerezni. Az ajánlatra 1 korona bélyeg ragasztandó.

— **Alsószolcsvai tavaszi vásár.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara értesíti lapunkat, hogy a kereskedelmi m. kir. miniszter megegedte, hogy Alsószolcsván (Torda-Aranyos megye) a folyó évi április 4-re eső országos állat- és kirakóvásár kivételesen folyó évi május hó 8-án (szombaton) tartassék meg.

— **Nyilvános köszönet.** Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. a felenyedi állami elemi iskola szegény tanulóinak tanszereire 25 koronát adományozott, a melyért fogadja az Igazgatóság a segélyezettnek nevében kifejezett halás köszönetemet. Makkai Kálmán, áll. el. isk. igazgató.

— **Köszönet.** A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t. a felenyedi állami elemi iskola szegény tanulóinak tanszereire 15 koronát adományozott, melynek átvételét köszönettel elismerem. Makkai Kálmán, áll. el. isk. igazgató.

— **Nyilvános köszönet.** Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. múlt évi nyereségéből f. évi február hó 23-án a helybeli Oltár Egyesület céljaira 25 koronát volt szives adományozni, mely összegért ez uton mond halás köszönetet. Tángel Józsefné, pénztáros.

Támogassuk a háboruban megvakult katonákat. Felkérem azon jószívü emberbarátokat, kik a háboruban megvakult katonáink szomorú sorsát elviselhetőbbé óhajtják tenni, sziveskedjenek adományukat hozzám juttatni, mert én vállalkozom a gyűjtés vezetésére.

Szász Józsefné.
Tövis-utoza 32.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság, Maros-Vásárhelyt NAGYENYEDI FIOKINTÉZETE.

Alaptőke: 2,500.000 — Tartalékok: 1,100.000 — Nyugdíjalap: 292.043,36 Betétek: 10,134.703,63

Elfogad takarékbetéteket **legelőnyösebb kamatozás** mellett és azokat a moratorium korlátozó határozmányától eltekintve **bármikor azonnal visszafizeti.**

— **Harcsképtelenné vált és elbocsátott katonák orvosi ellátása.** Vármegyénk alispánja a következőket közölte a járási főszolgabírókkal és polgármesterekkel: A cs. és kir. hadügyminiszter ur a sebesülés, vagy már — szintén a háboruban szerzett megbetegedés folytán harcsképtelenné vált a felülvizsgálat útján haza is bocsátott katonák további orvosi ellátásról való gondoskodást ajánlotta figyelembe a belügyminiszter ur útján. Tapasztalva a törvényhatóság lakosságának minden rétegében szatlatlanul megnyilvánuló lélekemelő áldozatkészségét, szinte feleslegesnek tartom, hogy a háboruban harcsképtelenné vált katonáink orvosi gondozását illetőleg rendelettel kelljen intézkednem. Tekintettel azonban arra, hogy az így felülvizsgálat útján elbocsátott sebesült vagy beteg katonák, illetve népfelkelők vagy csendőrök egy ideig még orvosi kezelésre szorulhatnak, a tartózkodási helyükön nem mindenütt vannak olyan egészségügyi intézmények, melyek révén a szükséges orvosi segítséget igénybe vehetnek, felhívom Czimet, hogy a hatósága területén levő közalkalmazású orvosokat hívja fel, hogy eddig is hiven teljesített segélynyújtási kötelességüket ezen betegekre is kötelezőleg teljesítsék ki, s a felülvizsgálat útján elbocsátott katonákat — beleértve a honvédség és csendőrség állományába tartozókat is — a felülvizsgálat alkalmával megállapított betegségekben ingyenes orvosi segélyben részesítsék. Az említett egyének díjtalan járólagos (ambuláns) kezelésére a hatóság területén levő összes nyilvános és közkórházak is felhívandók. Meg vagyok győződve, hogy a magánorvosok saját jószándukból szintén készséggel vállalkoznak arra, hogy a szóban levő, a haza védelmében testi epsegüket vesztett harcosokat adott esetben díjtalan orvosi segítségben részesítsék.

— **Rézgálicz és egyéb óvszerek bejelentése.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a földművelésügyi minisztérium rendelete értelmében a „peronospora viticola” és más növényi gombabetegség elleni óvszerül szolgáló rézgálicz stb. mindennemű anyagok és szerekben bárhol meglevő készleteket a tulajdonosok és külföldi cégek készleteinek belföldi megbízottjai a március 26-án volt állapotot legkésőbb folyó évi április 7-ig; a folyó év augusztus hó végéig előállítandó készleteket minden hó elsején és 16-án és az ezután a külföldről importálendő mennyiségeket esetről-esetre a megérkezés után 8 napon belül — a kis- és nagyközségekben az előjáróságoknál, a rendezett tanácsú és törvényhatósági jogú városokban a polgármesteri hivatalban bejelenteni kötelesek, ahol a bejelentéshez szükséges iratok átveendőek. A bejelentés kötelezettsége alól kivételnek a birtokosok saját szőlői kertészetei, mezőgazdasági, vagy oly ipari üzemek részére felhasználás céljából beszerzett készletek, amelyek nem az ily óvszerek előállítására és forgalomba hozatalára szolgálnak.

— **Szőlőmoly.** Az utóbbi években a szőlőmoly valóságos réme a szőlőgazdáknak, de nem is csoda, mert ahol nagyobb mérvben elszaporodik, képes az egész termést tönkretenni. Sok mindefféle szert ajánlanak ugyan a szőlőmoly kukacza ellen, de egyikkel sem lehet azt kipusztítani és dacára a költséges védekezésnek, folyvást szaporodik és terjed. A szőlőmoly irtásának egyetlen okszerű és sikeres módja van, az, amellyel tavasszal az egész évi ivadékot könnyen ki lehet pusztítani. Ezt az „Ijárás”, a múlt évi újabb tapasztalatokkal együtt, a „Szőlészeti és Borászati Lap 1915. évi Naptára” közli, melyet 1 korona előzetes beküldése után bérmentve megküld Maurer János szerkesztő, Kecskemét.

— **Az idei szezon legkimagaslóbb szenzációja.** A tizek szövetsége szenzációs társadalmi dráma 4 felvonásban, a leghíresebb színészek előadásában kerül bemutatásra vasárnap d. u. 5 és este 8 órakor az Edisonban. A műsor sorrendje: 1. A festői Napoly. Tájfelvetel. 2. Titi szórakozik. Vigjáték. 3. A tizek szövetsége. Dráma 4 felv. 4. Teddy nadrágja. Mesés vigjáték.

— **Ismeretlen halott.** Magyarorszentbenedek község utcáján a sárba összeesve egy magas termetű elaggott öreg embert találtak, és március hó 24-én meghalt. Nevezett magát Moldován Juannak nevezte meg s azt állította, hogy marosnagyfali lakos. Marosnyalak község előjárósága azt jelentette, hogy nevezett ottan ismeretlen.

A „Jó Pajtás.” Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapjának március 28-iki számába Abrányi Emil írt vezető verset. Sebők Zsigmond a szabadságharc évfordulójáról emlékszik meg s ugyancsak ő befejezi Dörmögő Dömötör máramarosi hadi kalandjainak elbeszélését. Egy híres arab mese a teve púpjáról szól. Faragó Géza ellenségeink képsoroztatában a japánt rajzolta meg s Benedek Elek írt hozzá verses magyarázatot. Sebők László Rakosi Viktor eleant vadászkaplár fiának emlékeztetőre írt meleg hangulatu verset, Zeiga bácsi Csutora Janosi vitázkedéseiről mond el új mókákat, Rakosi Viktor folytatja A gibraltári összeesküvők ozimü regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

— **A Pártfogó Irodához** ifj. Bartha Zsigmond ur, hadba hívtak családjainak segélyezésére, március és április hónapokra számítva, 10 kor. összeget küldött. Köszönettel nyugtatványozom. V á r ó Ferencz.

— **A vak katonák részére** a hét folyamán következő adományokat kaptam: Székely Teréz tanítónő, Vajna Janka, Varga Erzsébet 5—5 kor., Mizsey Árpád, Nehéz Jánosné 10—10 kor., Gáspár János 50 kor., dr. Jeney Elek 20 kor. Fogadják érte halás köszönetem. Sz á s z Józsefné.

* **Iroda-áthelyezés.** Ganz-féle villamosági r.-t. üzemezetősége irodahelyiségét Kossuth Lajos-utca 14. sz. alá, a pénzügyigazgatóság volt helyiségébe helyezte át.

58 1—1

— **Köszönet.** A nagyenyedi Kisegítő takarékpénztárnak a róm. kath. kántori-alap segélyezésére juttatott 100 korona kegyes adományát hálással köszönöm. Rada György plébános.

— **A harcostéri sebesültek és betegek kórháza** javára következő adományok folytak be: A polgári leányiskola növendékei az Uránia-előadás jövedelméből 40 koronát, a protestáns nőegylet 22 K 13 f estély jövedelmét, Incze Istvánné és Szathmári György 20—20 K-t, a nagyenyedi református egyház 15 K perselypénzt, Milosevics György gyógyszerári gondnok, Felméry Istvánné, Bartha Zoltán postatiszt, Gerendi Gusztáv és Károly, Jelő Sándor egy itten ápolat sebesült katoná apja Bányáról (Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye) és Eiler Bernát és neje 10—10 K-t, Székely Ferencz 5 K-t, Kiss Elek miriszlói igazgatótanító 400 szivarkát és olvasmányokat, Halmágyi Antalné 300 és Ilyés Gizella polgáriskolai igazgatónő 100 szivarkát adományoztak. Lingner György gyárigazgató révén a Könyvnyomda és Papírárugyár 2000 darab rendelés és 2000 darab hőmérőlapot, 400 ágyszámítáblát, és 11 nagy jelző táblát volt szives kórházunk részére díjtalanul készíttetni. Fogadják a jószívű adakozók adományukért a kórház vezetősége részéről hálás köszönetünket. 1915 április 8. Baró Bánffy Kázmírné elnöknő.

LINGNER GYÖRGY SZÖVŐGYÁRA

Alapított 1887-dik évben.

NAGYENYED.

Kiállításokon arany éremmel és első díjakkal kitüntetve.

Legjobb szintartó és mosható 252 féle tartós szőttésárk gyártása a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetben.

Ezen szikkeket egy háztartás sem nélkülözheti. Dacára, hogy minden megdrágult, amíg a készlet tart, a régi olcsó gyári árak mellett szállít.

Házifonalat megszövésre a háboru ideje alatt is, csekély munkabéért elvállal és gyorsan szállít.

Árjegyzéket vagy rendelő lapot ingyen és bérmentve küld.

Adakozzunk a Vörös Kereszt Egyletnek! Segítsük a hadbavonultak családait és az elesettek hozzátartozóit!

Orvosok

kitünő köhögés elleni szer a

Kaiser-féle
Mell-Karamellák
a 3 fenővel.

Millió ember használja a

Köhögés

rekedség, katarus, gégekatarus, elnyalkásodás, torokfájás, hörghurut és meghűlés ellen, azért minden harczó katonára nagyon szereti. 6100 közjegyzőileg hitelesített bizonylat garautal a biztos eredményért. Étvágyat javító, jó izléses csukorkák Csomagja 20 és 40 fillér, doboz 60 fillér. Tábori csomagolás 30 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban.

Azonnal kiadó szálloda!

Mert kimérom hadba vonult, kedvező feltételek mellett azonnal átvehető a „Petőfi-szálloda” két új billiard, kuglizó és teljes üzleti berendezéssel.

Négy butorozott vendégszoba és beszállásra alkalmas tágas udvarral.

Értekezhetni:

Incze Istvánnál.

Főter 19. sz.

8 12—

Olcsó tüzelőanyag.

Tölgyfa-hulladék és forgács mint a múlt évben, egy csomó a fatelepen 6 korona, házhoz szállítva 7 korona.

109 5—

Klemm Pál.

Kiadó lakás.

4 szobából, konyhaból, kamarából és pinczéből álló lakás kiadó Kossuth Lajos-utca 14. sz. alatt. Értekez-

54 1—1 hetni a Kisegítő Takarékpénztárban.